

Aquest document inclou orientacions per a l'activitat pràctica *Observació i valoració del desenvolupament infantil i del context familiar: Taula de Desenvolupament Psicomotor i HOME*, que complementen els materials ja publicats a OMADO: *El bebé i el seu context familiar* <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/34096>

Aquests materials complementaris inclouen:

1. Aclariments sobre l'aplicació d'alguns ítems de la Taula de Desenvolupament Psicomotor.
2. Pautes per a l'elaboració de l'informe escrit de l'activitat.
3. Rúbrica de l'activitat.

A la rúbrica es relacionen les competències que es treballen amb l'activitat i es concreten en termes dels resultats d'aprenentatge que s'espera assolir. S'indiquen les parts de l'informe o altres tasques (exposició oral; seguiment realitzat pel professor) amb les que es relacionen les diverses competències i resultats d'aprenentatge i s'ofereix una descripció dels criteris d'avaluació.

1. ACLARIMENTS SOBRE L'APLICACIÓ D'ALGUNS ÍTEMS DE LA TAULA DE DESENVOLUPAMENT PSICOMOTOR

SOCIABILITAT

3. RECONeix EL BIBERÓ

Si el bebè no pren biberó s'observa (o es pregunta a la mare) si el nen obre la boca, mou els llavis... quan la mare es disposa a donar-li el pit (o el puré si ja s'ha introduït).

9. JUGA A L'AMAGATALL

És important que el forat en el paper sigui petit (com una moneda de 10 cèntims aproximadament).

17. COMPLEIX DUES ORDRES

Cal que les dues ordres es donin seguides, juntes, per veure si el nen retè les dues ordres a la memòria mentre les compleix. És important que les dues ordres siguin accions inconnexes (p. ex., "tanca la porta i dóna'm la pilota). No és correcte, p. ex. "vine al sofà i seu". Per seure al sofà cal anar-hi. Ni "agafa el llapis i dóna-me'l". Per donar-lo cal agafar-lo.

POSTURAL

19 i 20. SALTA AMB ELS DOS PEUS JUNTS I CAMINA DE TALONS

Es poden fer demostracions. L'ítem 20 fa referència a caminar sobre els talons (al manual, en la descripció de l'ítem hi ha una errada i diu "de puntetes").

LLENGUATGE

4. MAMA O PAPA INESPECÍFIC

Serveix l'observació d'altres cadenes sil·làbiques (p. ex., ta-ta).

8. OBEEIX UNA ORDRE PER GESTOS

Millor que l'ordre sigui en positiu (fer una acció; p. ex., demanar un objecte estenent la mà obrint-la i tancant-la). Si donem una ordre de no fer alguna acció (p. ex. gest de

negació per indicar "no toquis") després no podrem valorar si el nen no ha fet l'acció perquè ha obeït o perquè no ha entès.

9. RECONeix O ANOMENA UN OBJECTE DIBUIXAT

No es valora el reconeixement per indicació (p. ex., assenyalar on és el cotxe en un conte), sinó la designació (dir el nom).

13. UNEIX DUES PARAULES

El nen ha de dir les dues paraules seguides, sense pausa entre elles, unides en una frase.

MANIPULACIÓ

5 i 6. PINÇA INFERIOR I PINÇA SUPERIOR

Atenció! Aquests dos ítems no són independents l'un de l'altre. Si apliquem la taula a un nen de, per exemple, 9 mesos i mig, pot ser que agafi sempre els objectes petits amb la pinça superior i hagi abandonat la inferior. Però en aquest cas no hem de donar-li com a negatiu l'ítem de pinça inferior!

9. PASSA PÀGINES D'UN LLIBRE

Utilitzar un conte dels més comuns, no un llibre de pàgines grans de plàstic, ni de cartró gruixut...

10 i 11. FA UNA TORRE DE DOS CUBS I FA UN PONT DE TRES CUBS

Cal utilitzar peces que no encaixin entre sí. No fer servir els típics gotets d'encaix (sèrie de gots de major a menor). Es valora si el nen col·loca peces en equilibri. Cal buscar daus d'uns 5 cm de costat aproximadament (p. ex., els daus dels trencaclosques).

14. FA ENCAIXOS

No és imprescindible que siguin les figures geomètriques bàsiques. Serveix qualsevol joc d'encaix de dificultat similar.

2. PAUTES PER A L'ELABORACIÓ DE L'INFORME ESCRIT

En el transcurs de les pràctiques es realitzarà un informe que haurà de seguir les pautes que s'exposen a continuació:

FORMAT

- DIN A4
- Incloure índex
- Pàgines numerades
- En la portada de l'informe constarà: Assignatura i curs acadèmic
Títol de l'informe
Nom del professor/a de pràctiques
Grup de matriculació
Cognoms i nom dels components del grup ordenats alfabèticament
- Extensió aproximada: **25** pàgines més annexos.

<u>CONTINGUTS I PARTS DE L'INFORME</u>

0. ÍNDEX

1. PRESENTACIÓ I INTRODUCCIÓ TEÒRICA

(Extensió aproximada: 3 pàgines)

La introducció haurà d'incloure una presentació de les pràctiques, ubicant-les en el context de l'assignatura i especificant els seus objectius. Breu resum del contingut del treball. També haurà d'incloure una exposició dels aspectes teòrics de l'assignatura més rellevants en relació a la pràctica realitzada. És a dir, haurà de vincular les pràctiques amb el vessant teòric de l'assignatura, introduint aquells conceptes i continguts que tinguin relació amb les pràctiques (calendari evolutiu relacionat amb la edat del nen, àrees de desenvolupament, contextos de desenvolupament, estils educatius i desenvolupament, etc...)

2. MÈTODE

(Extensió aproximada: 3-4 pàgines)

2.1. Subjecte: Dades principals referents al nen i a la família (Nom; data de naixement; edat en el moment de les observacions; edat dels pares i, si és el cas, dels/les germans/es; domicili (es pot especificar només la ciutat i el barri o el municipi); cuidador/a o cuidadors/es habituals (assistència a escola bressol, cangurs...); llengua o llengües habituals; dades significatives en relació amb l'embaràs i el part; altres dades d'interès (salut, malalties, nen/a prematur/a...).

2.2. Instruments: Descripció de cadascun dels instruments utilitzats (Taula de Desenvolupament Psicomotor i Escala Home: objectius, característiques,...).

2.3. Procediment: Explicar com s'ha entrat en contacte amb la família, com s'ha presentat el treball a realitzar, nombre de sessions realitzades i durada aproximada de les mateixes, persones presents i treball realitzat a cada sessió.

3. RESULTATS

(Extensió aproximada: 8-10 pàgines)

3.1. Taula de Desenvolupament Psicomotor

- Llista completa dels ítems observats i descripció detallada de l'observació de cadascun d'ells (explicar com s'ha observat cada ítem donant detalls de la situació, d'allò que s'ha dit al nen, d'allò que ha fet el nen, del material que s'ha presentat, ...)
- Puntuació obtinguda per àrees i global.
- Comentari sobre l'observació dels signes d'alerta.

3.2. Escala HOME

- Descripció detallada de l'observació de cada ítem (amb les modificacions fetes sobre el qüestionari base). Explicar com s'ha observat cada ítem donant detalls de la

situació, de la pregunta que s'ha fet a la mare o al pare si es dóna el cas, de les adequacions de l'ítem a l'edat del nen quan ha calgut introduir modificacions,...)

- Resultats de les subescales i resultats globals.

4. DISCUSSIÓ DELS RESULTATS I OBSERVACIONS COMPLEMENTÀRIES

(Extensió aproximada: 3-4 pàgines)

Comentari i valoració dels resultats. Relacions entre els resultats de la Taula i els de la escala Home.

Relació entre els resultats de la pràctica realitzada i els aspectes teòrics i reflexió sobre els possibles factors que han incidit en els resultats obtinguts.

Es poden incloure observacions complementàries realitzades (dibuixos amb que els infants hagin pogut obsequiar l'observador; apreciacions sobre el joc espontani de l'infant,...)

5. VALORACIÓ DE LES PRÀCTIQUES

(Extensió aproximada: 1 pàgina)

Es tracta de valorar les pràctiques com activitat formativa: possibles millores; què aporten a la vostra formació, etc.

6. BIBLIOGRAFIA

Incloure només les referències citades en el text.

7. ANNEXOS

Incloure el full de registre de la Taula de Desenvolupament Psicomotor, amb la línia traçada per l'edat corresponent.

Si es vol (optatiu) es pot incloure la transcripció de l'entrevista feta a la mare/pare/cuidador-a de l'escala HOME.

RÚBRICA DE L'ACTIVITAT "TAULA DE DESENVOLUPAMENT PSICOMOTOR I HOME"
Resultats d'aprenentatge esperats i criteris d'avaluació

<p><i>COMPETÈNCIES</i> de la titulació que es treballen amb l'activitat i RESULTATS que s'espera obtenir. (Relació amb apartats de l'informe i altres tasques) Pes en l'avaluació.</p>	<p>No acceptable/Insuficient</p>	<p>Acceptable/Moderadament satisfactori</p>	<p>Bo/Clarament satisfactori</p>	<p>Molt bo/Molt satisfactori</p>
<p><i>Organitzar i planificar les actuacions pròpies de manera eficaç i eficient per assolir propòsits acadèmics i professionals: elaboració i ajustament d'un pla de treball (calendari, distribució de les tasques en equip, preparació dels materials necessaris, recollida de dades...).</i></p> <p>(2.3 Procediment + seguiment realitzat pel/per la professor/a)</p> <p>0.1/3</p>	<p>L'informe no recull el nombre de sessions a la família, els materials utilitzats ni l'organització de les tasques dins del grup, o el dia de la presentació oral no s'han completat les tasques de recollida de dades i anàlisi.</p>	<p>L'informe recull parcialment la informació sobre organització i planificació (hi són alguns aspectes però no d'altres). El dia de la presentació oral ja s'han completat les tasques de recollida de dades i anàlisi.</p>	<p>L'informe recull tota la informació rellevant sobre organització i planificació de les tasques. El dia de la presentació oral ja s'han completat les tasques de recollida de dades i anàlisi.</p>	<p>L'informe recull de forma molt clara i sistematitzada tota la informació rellevant sobre organització i planificació de les tasques (cronograma, per exemple). El dia de la presentació oral ja s'han completat les tasques de recollida de dades i anàlisi.</p>

Pautes i rúbrica per a l'activitat "Taula de Desenvolupament Psicomotor i HOME"

<p>Treballar en equip: desenvolupament d'una actitud favorable vers el treball en equip i de respecte i col·laboració amb els companys; compliment de les responsabilitats; desenvolupar estratègies de treball col·laboratiu.</p> <p>(2.3 Procediment + seguiment realitzat pel/per la professor/a)</p> <p>0.1/3</p>	<p>Durant el procés de treball s'han produït conflictes o han tingut lloc dificultats que el grup no ha sabut resoldre i que han repercutit negativament en la realització del treball, o algun o alguns membres del grup han assumit la major part de les tasques.</p>	<p>El grup ha sabut resoldre els conflictes o dificultats que hagin pogut sortir al llarg del treball, demanant ajuda al/la professor/a quan ha estat necessari. Les tasques han estat distribuïdes de forma equitativa entre els diferents membres del grup.</p>	<p>El grup ha sabut resoldre els conflictes o dificultats que hagin pogut sortir al llarg del treball, demanant ajuda al/la professor/a quan ha estat necessari. Les tasques han estat distribuïdes de forma equitativa entre els diferents membres del grup i tots els membres del grup han revisat el treball conjunt.</p>	<p>El grup ha sabut resoldre els conflictes o dificultats que hagin pogut sortir al llarg del treball, demanant ajuda al/la professor/a quan ha estat necessari. Els estudiants han treballat de forma col·laborativa, de manera que tots els membres del grup han participat en les diferents tasques.</p>
<p>Comunicar-se oralment a nivell universitari: exposar davant dels companys de classe i del/la professor/a el treball realitzat.</p> <p>(Presentació oral a l'aula)</p> <p>0.25/3</p>	<p>Les idees s'exposen de forma poc ordenada, el suport visual és insuficient o poc elaborat, la participació dels diferents membres del grup en l'exposició és molt desigual o alguns membres del grup mostren poques habilitats comunicatives (to de veu baix, parla poc clara, mirada sempre adreçada al/la professor/a o al terra, postures poc apropiades).</p>	<p>Les idees s'exposen de forma ordenada i clara. S'utilitza suport visual suficient. Els diferents membres del grup participen en l'exposició, encara que de forma no equitativa. La major part dels membres del grup mostren bones habilitats comunicatives (to de veu adequat, parla clara, mirada a l'audiència, postura correcta).</p>	<p>Les idees s'exposen de forma ordenada i clara. S'utilitza bon suport visual. Els diferents membres del grup participen en l'exposició de forma equitativa. Tots els membres del grup mostren bones habilitats comunicatives (to de veu adequat, parla clara, mirada a l'audiència, postura correcta).</p>	<p>Les idees s'exposen de forma ordenada, clara i especialment atractiva. S'utilitza suport visual molt treballat. Els diferents membres del grup participen en l'exposició de forma equitativa. Tots els membres del grup mostren bones habilitats comunicatives (to de veu adequat, parla clara, mirada a l'audiència, postura correcta) i l'exposició és especialment dinàmica i motivadora.</p>

Pautes i rúbrica per a l'activitat "Taula de Desenvolupament Psicomotor i HOME"

<p><i>Comunicar-se per escrit a nivell universitari: redactar un informe del treball realitzat d'acord amb les característiques pròpies dels textos acadèmics.</i></p> <p><i>(Valoració global de l'informe, incloent-hi índex i referències bibliogràfiques.)</i></p> <p>0.3/3</p>	<p>L'informe és incomplet, poc elaborat en alguns dels punts, amb errades o incompliment de les pautes d'elaboració de l'informe, incloent-hi les normes de citació i referència.</p>	<p>L'informe és complet i adequat en tots els apartats. Conté algunes errades, però poc significatives i s'ajusta correctament a les pautes d'elaboració de l'informe, incloent-hi les normes de citació i referència. La redacció és correcta, tot i que millorable en alguns aspectes.</p>	<p>L'informe és complet i ben elaborat en tots els apartats. No conté errades significatives i s'ajusta bé a les pautes d'elaboració de l'informe, incloent-hi les normes de citació i referència. La redacció és prou bona i el treball té una bona presentació.</p>	<p>L'informe és complet i molt ben elaborat en tots els apartats. No conté errades significatives i s'ajusta molt bé a les pautes d'elaboració de l'informe, incloent-hi les normes de citació i referència. La redacció és molt bona i el treball té un format especialment clar (s'inclouen taules, gràfics, imatges que aporten informació addicional al text...).</p>
--	---	--	---	---

<p>Conèixer i comprendre la diversitat humana: mostrar respecte vers les característiques pròpies de l'infant i la seva família, incloent-hi les condicions culturals, socials i econòmiques.</p> <p>Mostrar compromís ètic i responsabilitat professional: accomplir els principis ètics del treball amb infants i famílies; reflexionar críticament sobre la pròpia formació.</p> <p>(2.1 Subjectes; 2.3 Procediment + seguiment realitzat per/la professor/a; 5. Valoració de les pràctiques)</p> <p>0.3/3</p>	<p>Apareixen estereotips o prejudicis en relació amb alguns dels tres socioeconòmics i culturals de l'infant i la seva família, no queda recollit que s'hagin consensuat amb els pares les dades identificatives a incloure en l'informe (municipi, barri, noms, feina...) o manca valoració del treball com activitat formativa (aprenentatges realitzats, necessitats de formació...).</p>	<p>No apareixen estereotips o prejudicis en relació amb alguns dels tres socioeconòmics i culturals de l'infant i la seva família. Hi ha constància de que s'han consensuat amb els pares les dades identificatives a incloure en l'informe (municipi, barri, noms, feina...). Hi ha una valoració suficient del treball com activitat formativa (aprenentatges realitzats, necessitats de formació...).</p>	<p>No apareixen estereotips o prejudicis en relació amb alguns dels tres socioeconòmics i culturals de l'infant i la seva família. Hi ha constància de que s'han consensuat amb els pares les dades identificatives a incloure en l'informe (municipi, barri, noms, feina...). Es fa una bona valoració del treball com activitat formativa (aprenentatges realitzats, necessitats de formació...). Hi ha constància de la forma en que els estudiants s'han presentat a la família i de com han explicat als pares els objectius del treball.</p>	<p>No apareixen estereotips o prejudicis en relació amb alguns dels tres socioeconòmics i culturals de l'infant i la seva família. Hi ha constància de que s'han consensuat amb els pares les dades identificatives a incloure en l'informe (municipi, barri, noms, feina...). Es fa una molt bona valoració del treball com activitat formativa (aprenentatges realitzats, necessitats de formació...). Hi ha constància de la forma en que els estudiants s'han presentat a la família i de com han explicat als pares els objectius del treball. Hi ha constància de que els resultats obtinguts s'han tramés als pares sense crear ansietat o preocupacions (si ha calgut alertar sobre algun aspecte concret, s'ha parlat prèviament amb el/la professor/a).</p>
---	--	--	--	---

Pautes i rúbrica per a l'activitat "Taula de Desenvolupament Psicomotor i HOME"

<p><i>Detectar necessitats susceptibles d'intervenció psicològica: identificar els punts forts i febles del desenvolupament infantil i de la família; detectar aquelles àrees o aspectes susceptibles de millora.</i></p> <p><i>Mostrar capacitats d'avaluació psicològica: valorar, a un nivell bàsic, el desenvolupament infantil (detecció de risc) i la qualitat del context familiar.</i></p> <p>(2.2 Instruments; 3. Resultats; 4. Discussió dels resultats i observacions complementàries)</p> <p>0.95/3</p>	<p>Hi ha errades en la descripció i/o l'aplicació dels instruments (confusió entre ítems i indicadors de risc; puntuació incorrecta; valoració no adequada dels ítems...), en les puntuacions finals i/o en la seva valoració.</p>	<p>Els instruments es descriuen, s'apliquen i puntuen correctament. Es conclou si l'infant presenta o no risc en el seu desenvolupament general o en alguna de les àrees. Es valora globalment la qualitat del context familiar en base als ítems de HOME.</p>	<p>Els instruments es descriuen, s'apliquen i puntuen correctament. Es conclou si l'infant presenta o no risc en el seu desenvolupament general o en alguna de les àrees. Es valora globalment la qualitat del context familiar en base als ítems de HOME. Es realitzen algunes observacions complementàries (ítems d'edats més avançades; ítems anteriors que caldria verificar; observacions més enllà dels instruments...).</p>	<p>Els instruments es descriuen, s'apliquen i puntuen correctament. Es conclou si l'infant presenta o no risc en el seu desenvolupament. Es valora globalment la qualitat de context familiar en base als ítems de HOME. S'identifiquen punts forts i febles en el desenvolupament de l'infant i en el context familiar. Es realitzen observacions complementàries (ítems d'edats més avançades; ítems anteriors que caldria verificar; observacions més enllà dels instruments...). Es fa un resum de la valoració dels resultats obtinguts, identificant els punts forts i febles en el desenvolupament de l'infant i en el context familiar.</p>
---	--	--	--	---

<p><i>Raonar de manera analítica i crítica: comparar i contrastar idees i propostes teòriques relatives al desenvolupament psicològic; valorar les limitacions dels instruments utilitzats i dels procediments de treball seguits.</i></p> <p><i>Conèixer, comprendre i analitzar el comportament: conèixer els principals trets del desenvolupament en els primers anys de vida; mostrar un concepte de desenvolupament psicològic ben fonamentat; conèixer les principals propostes teòriques per a l'estudi del desenvolupament; observar i analitzar el desenvolupament infantil relacionant els resultats amb els marcs teòrics i conceptuals de la disciplina.</i></p> <p>(1. Presentació i introducció teòrica; 3. Resultats; 4. Discussió dels resultats i observacions complementàries)</p> <p>1/3</p>	<p>La introducció de l'informe inclou informació poc rellevant per a la temàtica de l'activitat o la informació rellevant és insuficient. Els resultats de l'aplicació de la Taula i de HOME es presenten únicament en termes de "superat/no superat" o "+, -". Manca informació sobre les condicions en que s'han valorat els diferents ítems. No s'aprofundeix en l'anàlisi de les dades obtingudes i pràcticament no es fa esment de les possibles relacions entre els resultats obtinguts amb ambdós instruments.</p>	<p>La introducció de l'informe inclou conceptes, autors i propostes teòriques rellevants per a la temàtica de l'activitat (concepcions sobre el desenvolupament; desenvolupament i context; rellevància dels processos d'interacció social...). A la discussió dels resultats no es reprenen gaire aquestes idees en relació amb les dades obtingudes, tot i que s'estableix algun lligam. Es fa una descripció suficient dels resultats de l'aplicació de la Taula i de HOME per a cadascun dels ítems, així com de les condicions en que s'han valorat (com s'ha observat, quina consigna s'ha donat, descripció detallada del comportament infantil, quines informacions han portat a la valoració dels ítems de HOME...).</p>	<p>La introducció de l'informe inclou conceptes, autors i propostes teòriques rellevants per a la temàtica de l'activitat (concepcions sobre el desenvolupament; desenvolupament i context; rellevància dels processos d'interacció social...). A la discussió dels resultats es reprenen algunes d'aquestes idees i es comenten en relació amb les dades obtingudes. Es fa una descripció detallada dels resultats de l'aplicació de la Taula i de HOME per a cadascun dels ítems, així com de les condicions precises en que s'han valorat (com s'ha observat, quina consigna s'ha donat, descripció detallada del comportament infantil, quines informacions han portat a la valoració dels ítems de HOME...). S'aprofundeix en l'anàlisi de les dades obtingudes i es fa alguna referència a les possibles relacions entre els resultats obtinguts amb ambdós instruments. S'introdueix alguna valoració crítica dels instruments utilitzats i de les condicions d'aplicació.</p>	<p>La introducció de l'informe inclou conceptes, autors i propostes teòriques rellevants per a la temàtica de l'activitat (concepcions sobre el desenvolupament; desenvolupament i context; rellevància dels processos d'interacció social...). A la discussió dels resultats es reprenen bona part d'aquestes idees i es comenten en relació amb les dades obtingudes. Es fa una descripció detallada dels resultats de l'aplicació de la Taula i de HOME per a cadascun dels ítems, així com de les condicions precises en que s'han valorat els diferents ítems (com s'ha observat, quina consigna s'ha donat, descripció detallada del comportament infantil, quines informacions han portat a la valoració dels ítems de HOME...). S'aprofundeix en l'anàlisi de les dades obtingudes i en les possibles relacions entre els resultats obtinguts amb ambdós instruments. Es fa una bona valoració crítica dels instruments utilitzats i de les condicions d'aplicació.</p>
--	---	---	---	---

DISTRIBUCIÓ DE LA PUNTUACIÓ PER APARTATS DE L'INFORME I ALTRES TASQUES

Apartats de l'informe i altres tasques	Punts
1. Presentació i introducció teòrica	0,25
2. Mètode: 2.1 Subjectes	0,05
2. Mètode: 2.2 Instruments	0,1
2. Mètode: 2.3 Procediment	0,1
3. Resultats	0,9
4. Discussió dels resultats i observacions complementàries	0,7
5. Valoració de les pràctiques	0,2
Valoració global de l'informe (redacció, ortografia, aspectes formals, organització del treball, índex, citacions i referències bibliogràfiques, annexos)	0,3
Exposició oral a l'aula	0,25
Seguiment realitzat pel/per la professor/a	0,15
TOTAL	3